

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

6 Quæ sint luxuriæ species.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

rentia effluit. Vide diuum Thomam art. 5. ad 4. & D. Hieronymum in c. 5. ad Ephesios, ubi explicat quid sit stultiloquium, & securitas.

DVBITATIO VI.

Quæ sint luxuriæ species.

D. Thom. quest. 154. art. 1.

⁴⁵ *Species luxuria.* **D**iuus Thomas ex Gratiano 36. q. 1. cap. Lex illa, sex species luxuriæ assignat; fornicationem, adulterium, incestum, stuprum, raptum, & vitium contra naturam, cuius numeri ratio vt intelligatur, Notandum est, principalem actum venereum, ad quem reliqui referuntur, esse spermatisin, seu seminacionem: in quo dupliciter potest committi inordinatio. Primò, Quoad substantiam illius actus; vt cum non fit in organo naturali, vel cum persona legitima. Secundò, Quoad modum, vel alias circumstantias; vt cum inter coniuges in eo tantum peccatur, quòd debitus modus in congressu, aut debita moderatio, vel congruum tempus, aut locus non seruetur, &c. Luxuria generatim vtramque inordinationem complectitur; sed hic accipitur, & assignatur ei species vt dicit inordinationem quoad substantiam actus: hæc enim absolute vocatur luxuria, estque peccatum secundum speciem suam letale. Inordinatio quoad modum, per se est solum luxuria secundum quid, & peccatum veniale in ratione luxuriæ; quamuis ratione sacrilegij annexi, vel scandali, vel prauis affectibus possit esse mortifera; vt bene ostendit Caietanus in art. primum. Hinc soluas plurima, quæ hic obijcit Martinus.

Ratio istarum specierum. Ratio autem harum specierum sic accipi potest: vel enim est inordinatio circa actum principalem, quòd ita fiat vt non possit sequi generatio, & sic est peccatum *contra naturam*: aut quia ita fit vt non possit sequi commoda institutio & promotio prolis vique ad statum perfectum; & ita est *simplex fornicatio*, quæ est soluti cum soluta: aut quia fit cum persona incongrua: idque quadrupliciter, Primò, Quia nimium propinqua; & ita est *incestum*. Secundo, Quia alteri iuncta; & sic est *adulterium*. Tertio, Quia sub potestate parentis; & ita est *stuprum*. Quarto, Quia non consentit; & sic est *raptus*. Simili ferè modo D. Thomas artic. 1.

Vtrum tamen stuprum sit species distincta à simplici fornicatione, quando puella consentit, dictum est supra cap. 10. dub. 1.

Sacrilegium concubitum refert diuus Thomas ad adulterium; quia personæ sacræ concubio quodam spiritali Deo sunt coniunctæ.

Inordinatio, quæ in tactibus & oculis impuris fita est, & *impudicitia* dici solet, refertur ad illam speciem, ad quam disponit; vt si fiat cum alterius coniuge, refertur ad adulterium; si cum consanguinea, ad incestum.

An sit aliqua species ratione distantia. Dices, Sicuti propinquitas facit vt persona sit incongrua, ita etiam nimia distantia; vt si discrepet religione, maius enim peccatum est habere commercium cum Iudæa, quàm cum meretrice Christiana: ergo est statuenda aliqua species ratione discrepantiæ, sicut ratione propinquitatis.

Resp. Hoc peccatum pertinere ad sacrilegium: quia illa coniunctio est prohibita in honorem Christianissimi ab Ecclesia. Simili modo, quando

ex aliqua alia causa est inhabilitas seu impedimentum dirimens constitutum ratione peculiaris inordinationis, quæ reperitur in copula, ad aliquam ex prædictis speciebus reductur, v. g. si est inhabilitas ratione publicæ honestatis, ad incestum; ob speciem quamdam affinitatis: si ratione cognationis spiritalis, ad incestum, vel ad sacrilegium: si ratione cognationis legalis, quæ ex adoptione, ad incestum: si ratione impotentia, ad peccatum contra naturam. Vbi autem inhabilitas illa non est inducta ob peculiarem inordinationem in copula, sed ob aliam causam, v. g. ob crimen, ignorantiam, metum; est simplex fornicatio: vt cum est impedimentum criminis, vel metus, vel erroris personæ, aut conditionis seruilis, vel raptus. Circa prædicta

Notandum ex Caiet. art. 1. *adulterium, incestum, raptum, stuprum, & sacrilegium* non esse propriè & metaphysicè species luxuriæ, sed solum morali & vulgata ratione loquendi, qua minùs communia species dicuntur, etiam si solum per accidens communem aliquam rationem contrahant. Nam deformitas, quam addit circumstantia illa personæ vel loci luxuriam contrahens, non est contra castitatem, sed contra aliam virtutem: in *adulterio, rapto, & stupro*, contra iustitiam: in *sacrilegio*, contra Religionem: in *incestu*, contra pietatem, quæ parentibus & sanguine iunctis debitam reuerentiam deserit. Fieri autem nequit vt circumstantia vel deformitas, quæ est contra aliud genus virtutis, ita contrahat malitiam luxuriæ, vt simul cum ea propriè dictam speciem constituat. vna enim species non potest esse in diuersis generibus: nec vnum genus potest contrahi per differentiam alterius generis. itaque circumstantia propriam luxuriæ speciem constituens debet addere deformitatem, quæ solum fit contra castitatem; qualis est circumstantia vasis indebiti, & personarum debito vinculo non connexarum. Hinc infert Caietan. huiusmodi actus propriè esse sub duplici genere: adulterium enim ratione iniuriæ, quæ fit coniugi, esse speciem iniustitiæ: ratione carentiæ vinculi coniugalis inter personas, esse speciem luxuriæ. idem dicendum in ceteris. Dicuntur tamen species luxuriæ potius quàm iniustitiæ, vel sacrilegij ob duas causas. Prior est, quam adfert D. Thomas, quia luxuria magis est formalis, cum se habeat in illis peccatis per modum finis: iniustitia verò & sacrilegium magis se habet materialiter & per accidens: adulterium enim committitur non vt fiat iniuria, sed propter voluptatem carnalem: similiter sacrilegium, & alia species. Quòd si quis adulterium committeret eo fine vt contumeliam inferat marito; vel sacrilegium concubitum, vt iniuriam Deo vel rebus sacræ, &c. tunc potius dicerentur species iniustitiæ, vel irreligiositatis, quàm luxuriæ: quia finis non esset luxuria, sed iniuria & violatio rei sacræ: luxuriæ autem peccatum se haberet instar medij. Altera causa est, quia illa peccata committuntur in materia luxuriæ, & per actum eius, & ita potius dicuntur species luxuriæ, quàm iniustitiæ, &c. luxuria enim magis ibi elucet. In raptu tamen res paulò aliter se habet; nam iniuria præcedit, & luxuria sequitur.

Sunt sub duplici genere. Cur dicuntur species luxuriæ.

Ex dictis sequitur, malitiam luxuriæ in prædictis speciebus naturalibus, quæ aliis virtutibus in opponuntur, si præcisè consideretur qua castitati repugnat, esse eiusdem rationis, & pertinere ad for-

Malitia specierum luxuriæ in naturalibus.

diuersam grauitatem fortiaur, vt ex D. Thoma art. 1. colligitur. nam quò quis plura vel grauiora peccata in se admittit paratus est affectu veneræ voluptatis, eò affectus ille est peior. nam in illo tanquam in causa continentur. vnde infert, illas circumstantias, etsi sint contra alias virtutes, non tamen omnino per accidens se ad luxuriam habere. vide Caietanum.

DVBITATIO VII.

Vtrum fornicatio sit peccatum mortiferum.

47 Quidam hæretici docuerunt fornicationem non esse peccatum. Ita Nicolaitæ, & mulier illa, quæ se Propheten dicebat temporibus Apostolorum: de quibus Apocalyp. 2. & Gnostici, qui etiam alias impuritates admittent; vnde dicti Borboritæ; de quibus Epiphanius hæresi 26. Et Græci schismatici, teste Guidone in Catalogo. Denique nostri temporis Anabaptistæ, qui non solum fornicationem, sed etiam promiscuum concubium, spiritu inligante, permittunt, & patrant.

Fornicationem esse peccatum mortiferum.

Sed fide tenendum est, esse peccatum mortiferum. Probatur Primò ex Scripturis: 1. ad Corinth. 6. *An nescitis quia iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare; neque fornicari, neque idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, &c. regnum Dei possidebunt.* Ad Galat. 5. *Manifesta sunt opera carnis, quæ sunt, fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, &c. quæ prædico vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt.* Ad Ephes. 5. *Hoc autem scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut auarus, quod idolorum seruus, non habet hereditatem in regno Christi & Dei. nemo vos seducat inanibus verbis, &c.*

Idem docent omnes Patres, & DD. Scholastici.

Nec obstat, quòd aliqui Iurisperiti concubinatum dicant esse *conium legitimum*: ita Bartolus in L. penult. 7. de concubinis, & quidam alij; quia solum volunt dicere, legibus permitti, & non puniri: vt enim in d. L. penult. dicitur, *quia concubinatus per leges nomen assumpsit, extra legis poenam est.* vnde melius diceret esse lege permissum, quàm legitimum; vt notat Cou. de sponsalibus, p. 1. c. 4. n. 8.

48 *Sicut vngignendi, ita etiam matrimonium à Deo.*

Vt autem ratione probetur, Notandum est, sicut Deus instituit id quod erat necessarium ad prolem concipiendam & pariendam, nimirum vim generandi & organa opportuna, ita etiam instituit id quod erat necessarium ad prolem rectè educandam, & promouendam ad perfectum statum hominis. nam finis generationis humanæ est proles perfecta: hoc autem est vinculum insolubile maris & femina, posito mutuo consensu, quod matrimonium vocamus: sine enim tali vinculo, humano more fieri non poterat vt proles rectè educaretur; cum ad hoc non solum materna, sed etiam paterna cura sit necessaria. vnde etiam in aliis animantibus, vbi vtriusque parentis cura ad sobolis educationem requiritur, (vt in feris quibusdam, & in auium genere) videmus quamdam matrimonij speciem in maris & femina societate, nec eas vti vago concubitu. Et sanè nisi hunc instinctum & inclinationem accepissent, non fuisset illis in necessariis ad speciem propagandam & conseruandam satis prospectum: nam ferè semper soboles moreretur, cum mater illi educandæ & fouendæ sola non sufficiat. Simili

modo, nisi in genere humano esset illud vinculum, proles rarò benè posset educari, & ad statum hominis perfectum adduci, nam cura paterna plerumque abesser; vt experientia docet.

His positis, sic possumus ratiocinari: In fornicatione prætermittitur illa conditio, quam natura 49 *Probatur ratione.* lex in generatione humana ad eius finem, qui est bona prolis institutio, obtinendum requirit; ac proinde ipsa repugnat illi fini: atqui hæc inordinatio est grauis & in re graui: ergo est peccatum mortiferum.

Nec refert quòd incommodo prolis educandæ 50 *Extrinseca provisio non sufficit.* alia ratione possit occurrere; vt si cum certa pensione constitutur vir probus, qui curam prolis suscipiat; tum quia in paucioribus id locum habet, nimirum in diuitibus: & ita his solis, non autem pauperibus licita, vel non mortifera erit fornicatio; & quò quis erit ditior, eò cum pluribus fornicari poterit; quæ sunt absurda. tum quia id non tollit inordinationem quam actus per se habet, quatenus in eo prætermittitur illa conditio personarum, quam ipsa natura instituit, & requirit in illo actu ad prolis suscipiendæ perfectionem. Confirmatur, quia sicuti esset grauis inordinatio in natura rerum, si animantes, quæ habent instinctum vt certis vtantur coniugiis, inciperent vago modo coniungi: ita etiam censenda est grauis inordinatio, si homines vago concubitu vtantur. sicut enim natura humana est sublimior quàm brutorum, & eius conueniens propagatio, institutio, & perfectio est maximi momenti: ita etiam vinculum coniugij est sublimius, & magis necessarium ad actum generationis; ac proinde maior erit peruersio recti ordinis, si ille actus sine eo fiat.

Hinc sequitur, fornicationem Iure naturæ non solum esse malam; sed etiam esse graue malum, & consequenter peccatum mortiferum: quia caret conuenienti ordine & habitudine, quam natura requirit ad prolis educationem & perfectionem; quæ habitudo est magni momenti, sicut & prolis bona instructio.

Durandus in 4. dist. 33. q. 2. n. 10. fatetur, fornicationem Iure naturæ esse quidem malam & inordinatam; non tamen esse malum, quòd sit peccatum mortiferum; sed hoc habere à lege positua Dei. Ratio ipsius est, *Nam fornicatio simplex non meretur mortem æternam secundum legem naturalem; quia lex naturalis nihil dicit, nec nominat aliquid de morte æterna: & ideo quòd fornicatio simplex sit peccatum mortale, hoc procedit ex Iure diuino pluribus locis expresso.* Eiusdem sententiæ est Martinus à Magistris apud Caietan. art. 2. licet non ob rationem Durandi; sed quia quando educationi prolis aliunde prospicitur, non videtur grauis inordinatio. Confirmatur, quia neque est contra dilectionem Dei, neque proximi, neque sui ipsius.

Opinio Durandi. Non esse Iure naturæ peccatum mortiferum.

Sed satis ostensum est hanc inordinationem 51 *Refutatur.* esse grauem, cum sit omisio debiti ordinis, quæ Iure & instituto naturæ est necessaria in illo actu ad prolis complementum. Et sanè si leuis esset Iure naturæ, Ius diuinum superueniens non efficeret grauem, sed relinqueret eam in suo gradu. nam Deus prohibens aliquid Iure naturæ illicitum, non facit illud peius, sed eius malitiam inculcar, & expressius proponit: non enim idèd malum est quia prohibetur; sed quia malum, idèd prohibetur; vt patet in mendacio, verbo otioso, & similibus, quæ ex genere suo leuia sunt.